

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

ІНІІ інститут історії, права та міжнародних відносин

Кафедра філософії та соціальних наук

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Філософія освіти**

другий (магістерський) рівень

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальність
014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія)
Мова навчання українська

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри

філософії та соціальних наук

Протокол №1 від 28серпня 2020 року

Суми – 2020

Загальна інформація

Назва дисципліни	Філософія освіти
Викладач	Наумкіна Олена Анатоліївна
Профайл викладача	https://history.sspu.edu.ua/kafedra-vsesvitnoi-istorii-mizhnarodnykh-vidnosyn-ta-metodyky-navchannia-istorychnykh-dystsyplin
Контактний тел.	+380509179415
E-mail:	Olena123@gmx.com
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=4874
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіку консультацій

Анотація до дисципліни

Навчальна дисципліна «Філософія освіти» вивчається магістрантами першого курсу. Вона має важливе значення для підготовки майбутніх фахівців та є обов'язковою складовою частиною циклу суспільних дисциплін.

Філософія освіти наразі виступає методологічним орієнтиром модернізаційних процесів в освіті, розкриває актуальні проблеми освіти в її філософській рефлексії, а саме: онтологічні, антропологічні, епістемологічні, аксіологічні, культурологічні. Мова йде про філософію освіти як загальну парадигму організації і змісту всього знання, про світоглядні цінності, які закладаються в освітній діяльності і які визначають особистісну позицію, роль і способи поведінки в суспільстві.

Навчальний курс розкриває суть стратегії освіти та її співвідношення з новою освітньою парадигмою. Розглядаються проблеми диференціації шкільного навчання та його профілізації, а також формування шкільного інноваційного простору в цілому. Особливо звертається увага на розбудову іміджу нової школи та синергетичність розвитку освіти. Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка.

Мета і завдання дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування в магістрантів цілісного погляду на освітній процес, його трансгрес і суперечливий характер розвитку, глибоке засвоєння сучасних проблем освіти і з'ясування шляхів їхнього вирішення, а також філософське осмислення сучасної інноваційної освіти. Основними завданнями вивчення дисципліни є: глибоке засвоєння магістрантами філософської сутності та змісту системи освіти; розуміння ними освіти як геному суспільного розвитку; усвідомлення актуальності нової інноваційної освіти в умовах глобальної інформатизації; засвоєння теоретичних та методологічних основ впровадження інноваційних технологій в превентивну освіту; розуміння особливостей синергетичної парадигми та синергетичної моделі педагога; володіння базовими навичками філософсько-критичного

аналізу освітніх явищ; аналітичне ставлення до професійної діяльності в широкому контексті викликів сучасності.

Формат дисципліни

Ознаки дисципліни	
Рік вступу	2020
Освітній ступінь	магістр
Курс навчання	1
Семестр	2
Формат курсу	очний/заочний
Обов'язкова /вибіркова	обов'язкова
Кількість кредитів/годин	3/90
Кількість розділів	2
Форма контролю	залік
Лекції	16/4
Практичні заняття	12/4
Консультації	2
Самостійна робота	60/82

Результати навчання за дисципліною

Знання	ПРЗ-2	Знати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності. Пояснювати роль освіти в житті людини, мати уявлення про способи зберігання і передавання соціального досвіду і базисних цінностей культури.
Уміння	ПРУ-2	Уміти встановлювати психологічні особливості учнів, володіти педагогічною взаємодією та навичками педагогічного спілкування.
Комунікація	ПРК-1	Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.
Автономія та відповідальність	ПРА-2	Уміти діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

Тематичний план вивчення дисципліни

Розділ 1. ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ: СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ

Тема 1.1. Філософія освіти як галузь наукового знання.

Тема 1.2. Освіта як генем суспільного розвитку. Постнекласична парадигма освіти.

Тема 1.3. Синергетика як постнекласична трансформація наукового знання та її вплив на філософію освіти.

Тема 1.4. Філософсько-методологічні засади інноваційної освіти.

Тема 1.5. Філософський аналіз моніторингу та диференціації в освіті.

Започаткування нової освіти.

Розділ 2. ФІЛОСОФСЬКІ АБРИСИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. Філософський дискурс сучасних технологій в інноваційній освіті.

Тема 2.2. Теоретичні та методологічні засади впровадження превентивної освіти в умовах сучасних наукомістких технологій (hi-tech та hi-hume).

Тема 2.3. Формування інноваційного освітнього простору в умовах НУШ.

Тема 2.4. Філософія і критичне мислення в трансформації сучасної освіти.

Політика дисципліни

Студент виконує всі завдання, які зазначено в силабусі, вчасно, не пропускає занять. Всі завдання курсу повинні бути виконаними, незважаючи на причину відсутності студента на занятті. У разі відсутності на лекційних і семінарських заняттях з поважних причин студент подає матеріали, готує виступи, презентації й демонструє їх викладачеві на консультації.

На заняттях студент виявляє активність (відповідає, доповнює, ставить питання, аналізує відповіді колег, приймає участь у дискусіях, обговореннях), без потреби не використовує мобільні гаджети.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме знання: понятійно-термінологічного апарату дисципліни; володіння знаннями теоретичних запитань кожної теми та вміння використання їх на практиці. Розв'язання практичних завдань повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам, що висувуються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Об'єктом додаткового заохочення студентів може бути виконання інших видів робіт: участь у роботі всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, конкурсів, підготовка та публікація наукової студентської роботи та інші.

Академічна доброчесність

Викладання курсу ґрунтується на принципах академічної доброчесності. Учасники освітнього процесу дотримуються норм законодавства про авторське право і суміжні права; надають достовірну інформацію про джерела використаної інформації. Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка, затвердженого наказом № 420 від 30 вересня 2019 р. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Викладач об'єктивно оцінює результати навчання студентів. Для студента наслідком порушення принципів доброчесності можуть бути санкції у вигляді незадовільних оцінок поточного та підсумкового контролю, втрати стипендії, відрахування та інше.

Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль навчальних досягнень здійснюється протягом семестру на семінарських заняттях. Результати (кількість набраних балів) фіксує викладач.

Використовуються такі форми поточного опитування: усна відповідь за лекційними матеріалами, тестування, контрольна робота, заслуховування повідомлень студента з довідковою інформацією, створення презентації, участь у обговоренні питань.

Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення студента в освоєнні програмного матеріалу дисципліни і спрямований на необхідне корегування самостійної роботи студента. Сюди входить: методи усного контролю – бесіда, розповідь, доповідь студента, роз'яснення, відповіді на запитання. Усний контроль проводиться майже на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі. Викладач розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома студентів на початку вивчення навчальної дисципліни. Результати поточного контролю є складовою визначення підсумкової оцінки і враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни.

При контролі виконання завдань, які винесені для самостійного, опрацювання, оцінці підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; вміння застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; підготовка доповідей, презентацій тощо. Результати самостійної роботи фіксуються в журналі обліку роботи викладача. Бали, набрані студентом за виконання завдань з самостійної роботи, додаються до суми балів, набраних студентом з інших видів навчальної роботи з дисципліни.

Вид контролю – залік. Семестровий залік – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр. Залік виставляється викладачем автоматично за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені робочою програмою навчальної дисципліни. Загальна оцінка обраховується в кінці семестру як сума балів за виконання всіх видів робіт. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Структура проведення семестрового контролю відображається та доводиться до відома студентів на першому занятті.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка рівня та якості знань студентів здійснюється у відповідності до методики рейтингової оцінки та полягає у здійсненні розрахунку суми балів за всіма видами аудиторної роботи та результатами самостійної роботи. Акумулявання (накопичення) балів здійснюється протягом семестру.

Щодо системи розподілу балів, які отримують студенти та рейтингової системи, яка трансформується в національну шкалу та шкалу ECTS, то відповідні відомості наведені у цій програмі.

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90–100	Оцінка « відмінно » виставляється за повні, систематичні, логічно викладені знання. Студент повинен розуміти суть філософської парадигми кожної історичної епохи, місце в ній конкретних представників філософської думки, коло їх ідей і суть їх внеску в розвиток філософії. Він повинен володіти категоріальним апаратом, навичками логічного доведення, мати власну позицію по суті поставлених питань. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок.
82–89	Оцінка « добре » передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
74–81	Оцінка « добре » передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок.
64–73	Оцінка « задовільно » виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом з тим оцінка «задовільно» передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків.
60–63	Оцінка « задовільно » виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом з тим оцінка «задовільно» передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям.
35–59	Оцінка « незадовільно » виставляється студенту, який не розуміє суті поставлених питань, не має знань основних проблем та понять курсу філософії, не орієнтується в змістові основних епох розвитку філософської думки. Студенту надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки.
0–34	Студент повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль										Разом	Сума	
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2				НДР	Контрольна робота		
Т 1.1.	Т 1.2.	Т 1.3.	Т 1.4.	Т 1.5.	Т 2.1.	Т 2.2.	Т 2.3.	Т 2.4.				
Поточний контроль										60	100	
5	–	5	10	–	5	–	5	–		30		
Контроль самостійної роботи										40		
–	5	–	–	5	–	5	–	10				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Базова

1. Філософія освіти і науки: навч. посіб. / І. С. Алексейчук та ін. Слов'янск, 2019.
2. Філософські основи освіти: конспект лекцій для студ. Укр. інж.-пед. акад. Харків: УПА, 2019.
3. Практикум з філософії освіти: навчально-методичний посібник / О. С. Пономарьов, І. В. Костира. Харків: НТУ «ХП», 2019.
4. Андрущенко В. П. Глобальні тренди розвитку освіти XXI століття. *Практична філософія*. 2019. №2.

Додаткові:

1. Базалук О.О., Юхименко Н.Ф. Філософія освіти. Навчально-методичний посібник. Київ: Кондор, 2010.
2. Навчальний посібник з курсу «Філософія освіти» для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». / Т.Н. Кучера, Л.І. Насонова, В.В. Дейнека. Харків: ХНМУ, 2015.
3. Саух П.Ю. Сучасна освіта: портрет без прикрас»: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012.
4. Філософсько-методологічні засади підвищення якості вищої освіти в Україні:
5. Європейський вимір / В. П. Андрущенко, М. І. Бойченко, Л. С. Горбунова. Київ: Педагогічна думка, 2012.
6. Цикін В. О., Брижата І. А. Філософський дискурс сучасної інноваційної освіти. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014.
7. Наумкіна О. А. Превентивність як атрибут сучасної освіти. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2015. № 1 (11).
8. Щербина-Яковлева О. Ю. Компетенції та компетентності: оновлення категоріального апарата в інноваційних технологіях вищої освіти. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2017. № 1 (15)

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
2. https://sites.google.com/site/practicosophy/practical_philosophy – сайт українського часопису «Практична філософія»
3. <http://www.philosopheducation.com/index.php/ua/> – журнал «Філософія освіти» (каталог видань).